

Behoeften van middelbare scholieren in relationele en seksuele voorlichting

AANLEIDING

Relationele en seksuele voorlichting in Nederland; een zesjes cultuur

Uit resultaten van het nationaal onderzoek 'Seks onder je 25^e' in 2017 blijkt dat seksuele voorlichting slechts met een 5.8 wordt beoordeeld door middelbare scholieren in Nederland. Deze beoordeling wordt beschouwd als laag. Het blijkt dat scholen weinig gebruik maken van de ontwikkelde lespakketten voor relationele en seksuele voorlichting en over het algemeen enkel onderwerpen als voortplanting, anticonceptie en soa's behandelen. Daarom is het belangrijk om te onderzoeken hoe het gesteld is met de relationele en seksuele voorlichting op middelbare scholen in Limburg-Noord.

VRAAGSTELLING

Wat is er precies onderzocht?

In dit onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal: "Hoe beoordelen middelbare scholieren de huidige relationele en seksuele voorlichting op school in Limburg-Noord?" en "Wat zijn de behoeften van middelbare scholieren omtrent relationele en seksuele voorlichting in Limburg-Noord?"

METHODE

Hoe zijn de behoeften vastgesteld?

Uit de literatuur blijkt dat er verschillende soorten behoeften kunnen bestaan. Het gaat hierbij om normatieve behoeften, gevoelde behoeften en uitgesproken behoeften.

Normatieve behoeften	Gevoelde behoeften	Uitgesproken behoeften
De beoordeling van de huidige relationele en seksuele voorlichting	De behoeften in relationele en seksuele voorlichting	Het opzoeken van informatie over seks en relaties naar eigen behoeften

Behoeften achterhalen door middel van focusgroepen

Het onderzoek maakte gebruik van focusgroepen, hiervoor zijn contactpersonen van scholen benaderd. Een totaal van 4 scholen heeft deelgenomen aan dit onderzoek. Deze scholen varieerden in de niveaus VMBO, HAVO en VWO. In totaal zijn er 10 focusgroepen afgenomen, waarvan 6 onder leerlingen op het VMBO en 4 onder leerlingen op het HAVO en VWO.

Wie zijn de deelnemers?

In totaal namen 65 jongeren deel aan de focusgroepen, waarvan 32 jongens en 33 meisjes. De deelnemers vielen in de leeftijdscategorie van 12-17 jaar. In totaal namen 39 VMBO scholieren en 26 HAVO en VWO scholieren deel aan het onderzoek. De grootte van de focusgroepen varieerde tussen de 4 en 10 deelnemers per groep.

RESULTATEN

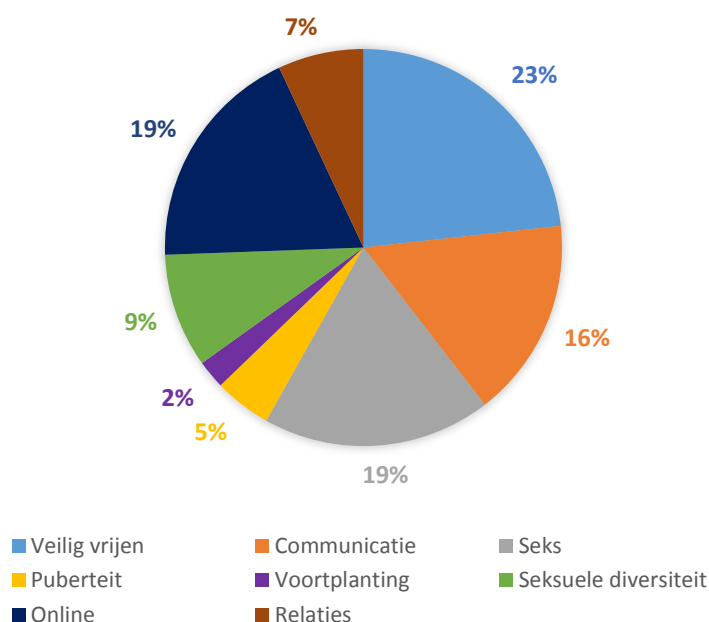
Normatieve behoeften

Uit alle focusgroepen bleek dat het thema veilig vrijen op de deelnemende scholen werd behandeld. Daarnaast werd aandacht besteed aan de thema's puberteit en voortplanting. Andere thema's (zoals het aangeven grenzen, relaties of sexting) werden niet tot nauwelijks behandeld. De waardering van de huidige relationele en seksuele voorlichting werd verschillend beoordeeld. Uit het merendeel van de focusgroepen bleek dat het huidige lesmateriaal moet worden vernieuwd en uitgebreid. Daarnaast werd de mate van herhaling besproken in een groot deel van de focusgroepen, herhaling werd zowel positief als negatief ervaren. Opvallend was dat op het VMBO naar voren kwam dat relationele en seksuele voorlichting te snel werd behandeld en dat er te weinig tijd aan werd besteed.

Gevoelde behoeften

In de figuren hieronder zijn de behoeften naar thema weergegeven. Opvallende zaken waren verder dat bij het merendeel van de VMBO focusgroepen de leuke kanten van seks werd genoemd als behoefte en dat in de helft van de HAVO en VWO focusgroepen juist vervelende gebeurtenissen werd genoemd als behoefte.

BEHOEFTE AAN THEMA'S IN RELATIONELE EN SEKSUELE VOORLICHTING

Uit de focusgroepen blijkt dat er verschil bestaat in behoeften in de manier waarop de seksuele voorlichting gegeven wordt. Een methode die door alle focusgroepen werd genoemd was het gebruik van filmpjes.

Verder werd er in het merendeel van de focusgroepen genoemd dat de huidige voorlichting erg theoretisch van karakter was. Jongeren waren van mening dat er meer praktijk moest worden gebruikt, al konden zij daar niet direct voorbeelden van noemen.

Naast methoden werden enkele praktische zaken genoemd in de focusgroepen, bijvoorbeeld de manier van lesgeven. Met betrekking tot de ideale persoon die relationele en seksuele voorlichtingslessen kan geven bestond verschil van mening. Over het algemeen werd aangegeven dat jongeren liever een jong persoon zouden willen en iemand anders dan een docent, bijvoorbeeld een ervaringsdeskundige.

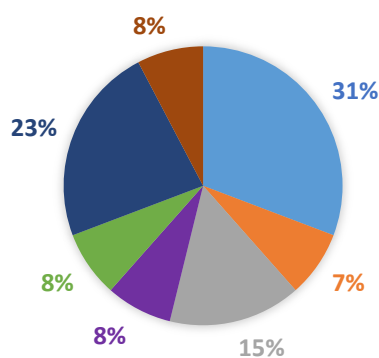
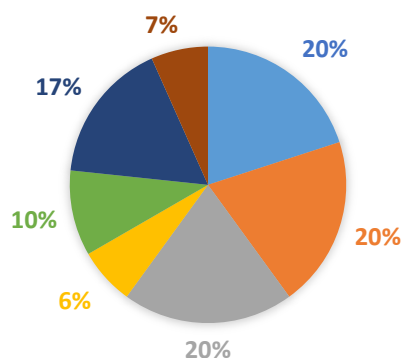
"Ik denk dat jongeren ook wat meer openstaan als ook een jongere docent voor de klas staat."

Uitgesproken behoeften

Brugklassers zochten nog niet actief naar informatie. In alle focusgroepen waarvan de deelnemers wel actief informatie zochten, werd aangegeven dat zij met vrienden of vriendinnen praatten. Het merendeel gaat met vragen naar familie, met name de moeder. Enkele respondenten van niet-westerse afkomst gaven aan dat zij niet met ouders praten over seksueel gerelateerde onderwerpen. Over het algemeen bleek dat de mannelijke deelnemers meer gebruik maakten van porno.

VMBO

HAVO & VWO

CONCLUSIES

Bij de huidige voorlichting blijkt dat drie thema's sterk aan bod komen, namelijk veilig vrijen, voortplanting en puberteit. Er bestaan tussen jongeren verschillen in behoeften rondom relationele en seksuele voorlichting. Over het algemeen tonen jongeren interesse in meer thema's, dan de thema's die nu aan bod komen in het huidige voorlichtingsaanbod. Geconcludeerd kan worden dat de huidige voorlichting te weinig aandacht besteedt aan dit grote scala aan thema's en dat verbeterpunten liggen in zowel de inhoud van relationele en seksuele voorlichting, als in de vorm waarin deze wordt aangeboden. Daarbij zijn er mogelijk ook verschillen tussen VMBO scholieren en HAVO en VWO scholieren.

AANBEVELINGEN

- Scholen zouden relationele en seksuele voorlichting het beste door jonge docenten kunnen laten geven.
- De GGD kan scholen adviseren over hoe een selectie kan worden gemaakt van materialen, hoe ze aansluiting kunnen toetsen bij middelbare scholieren en hoe dit alles past binnen het curriculum.
- Er zou op landelijk niveau een lespakket ontwikkeld kunnen worden waarin middelbare scholieren de keuze hebben om bepaalde thema's wel of niet te behandelen (naast de drie basisthema's veilig vrijen, voortplanting en puberteit). Dit zou ook op kleinere schaal kunnen worden uitgevoerd door GGD en ketenpartners.

COLOFON

Dit onderzoek is uitgevoerd door Marsha Groters en Nadieh Nacken, twee Masterstudenten Health Education and Promotion van de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences van Maastricht University gedurende de periode april-juli 2018. De uitgebreide resultaten van deze onderzoeken zijn terug te lezen in de master thesen die opgevraagd kunnen worden via onderzoek@vrln.nl

MEER INFO?

Voor meer info, kijk op www.ggdlimburgnoord.nl of mail naar onderzoek@vrln.nl

